

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

„Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse ja kliimakindluse hindamine

Bioressursside väärimise investeeringutoetuse infopäev

Kristel Lopsik

Keskkonnaekspert

08.11.2022

Toetuste arendamise osakond

Riigi Tugiteenuste Keskus

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Toetuse andmise tingimused: eesmärk

Toetus on suunatud ettevõtete rohepöörde eesmärkide täitmisele, panustades bioressursile kõrgema majandusliku lisandväärtuse andmise, teadus- ja arendustegevuse võimekusse ning innovatsioonivõimekuse kasvatamisse ning kasvuhoonegaaside heite vähendamisse.

Meetme eesmärgid taastekavas ja „ei kahjusta oluliselt“ hindamise tulemused

Olulisel kohal on bioressursside väärimdamisel :

- 1) jätkusuutlikkus, kuna ressursside väärimdamise eeltingimuseks on looduslike ökosüsteemide, elurikkuse, mullaviljakuse ja veekvaliteedi säilitamine.**
- 2) muuhulgas keskendutakse seetõttu ressurssidele, mille potentsiaal on kasutamata või vähe kasutatud ja mille väärimdamine ei suurenda survet ökosüsteemidele (sh kõrvalsaadused, jäätmed, jäägid, väheväärtuslik või madalakvaliteediline biomass).**
- 3) Samuti jälgitakse uute materjalide, tehnoloogiate ja toodete toetamisel nende laiemat mõju, sh olelusringi.**

„Ei kahjusta oluliselt“ hindamise tulemused:

- 1) Meede toetab kliimamuutuste leevendamist ehk peab vähenema kasvuhoonegaaside (KHG) jalajälg**
- 2) Energiakasutusel tuleb järgida säästlikkuse kriteeriume (energiamajanduse korralduse seadus)**
- 3) Meede toetab ringmajandust**
- 4) Tegevusi, mis on seotud biomassi põletamisega, tuleks vältida, pakkudes kõrgemat lisandväärtust kõrvalsaadustele ja jääkidele**
- 5) Kohaldub KMH kohustus, lähtudes seaduses toodud nõuetest**

Toetuse andmise tingimused: üldised põhimõtted

- 1. Toetust antakse tegevusele, millega ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju.**
- 2. Taristu investeeringute puhul peab olema tehtud kliimakindluse hindamine.**
- 3. Toetatakse projekte, mis vastavad asjakohastele ELi ja siseriiklikele keskkonnaalastele õigusaktidele.**

Toetuse andmise tingimused: taotlusega tuleb esitada

1. toetatava tegevuse „ei kahjusta oluliselt” põhimõttele vastavuse hindamise aruanne;

→ Nimetatud aruande koostamiseks avaldab PRIA oma veebilehel „ei kahjusta oluliselt” põhimõtte hindamise juhendi, mis lähtub Euroopa Komisjoni teatisest nr 2021/C 58/01 „Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt” kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusrahastu puhul”.

2. taristu investeringute puhul kliimakindluse tagamise hindamise aruanne;

→ Nimetatud aruande koostamiseks avaldab PRIA oma veebilehel kliimakindluse hindamise juhendi, mis lähtub Euroopa Komisjoni teatisest nr 2021/C 373/01 „Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021–2027” (ELT C 373, 16.9.2021, lk 1–92).

Tänased teemad:

1) „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõte

2) Välistatud tegevusalad

3) Biomassi kasutusega seotud nõuded

4) KHG heide ja taristu kliimakindluse tagamine

Mis on „ei kahjusta oluliselt“ põhimõte?

- Uus läbiv põhimõte roheleppes nii EL-i struktuurifondide kui ka taasterahastu vahendite kasutamisel
- Ingl.k. „*do no significant harm*“ ehk DNSH
- „Ei kahjusta oluliselt“-põhimõte, mille kohaselt ei tekitata olulist kahju kliima- ja keskkonnamärkidele
- Eesti taastekava lisana on koostatud kõigi meetme kohta DNSH analüüs (inglisekeelne)

RRF-i määrus

Artikkel 2 punkt 6:

„ei kahjusta oluliselt“ – sellise keskkonnamäärgi saavutamist oluliselt kahjustava majandustegevuse mittetoetamine või teostamata jätmine, kui see on asjakohane, määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses.

Artikkel 5 lõige 2:

Rahastust toetatakse ainult meetmeid, mille puhul järgitakse põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“.

- **Üldine põhimõte:** majandustegevused peavad panustama ja/või ei tohi kahjustada ühegi keskkonnaneesmärgi saavutamist.
- **Bioressursside väärimise** puhul on vajalik panus vähemalt kliima- ja ringmajanduse eesmärkide saavutamiseks.

DNSH
Ei kahjusta oluliselt

NB! Kui tegevus vastab EL-i või EE õigusaktidele, siis ei tähenda see automaatselt, et tegevus on koosõlas "ei kahjusta oluliselt" põhimõttega.
DNSH seab kõrgemad nõuded

Taksonoomiamääruse Art 17 kohaselt majandustegevus kahjustab oluliselt:

1. **kliimamuutuste leevendamist**, kui see põhjustab olulist kasvuhoonegaaside heidet;
2. **kliimamuutustega kohanemist**, kui see põhjustab praeguse kliima ja eeldatava tulevase kliima kahjuliku mõju suurenemist tegevusele endale või inimestele, loodusele või varadele;
3. **vee- ja mereressursside kestlikku kasutamist ja kaitset**, kui see kahjustab veekogude, sealhulgas pinna- ja põhjavee head seisundit või head ökoloogilist potentsiaali, või mereala head keskkonnaseisundit;
4. **ringmajandust, sealhulgas jäätmetekke vältimist ja jäätmete ringlussevõttu**, kui see põhjustab olulist ebatõhusust materjalide kasutamisel või loodusvarade otsesel või kaudsel kasutamisel, või suurendab oluliselt jäätmete teket, põletamist või kõrvaldamist, või kui jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib oluliselt ja pikaajaliselt kahjustada keskkonda;
5. **saastuse vältimist ja tõrjet**, kui see suurendab märkimisväärselt saasteainete heidet õhku, vette või pinnasesse;
6. **elurikkuse ja ökosüsteemide kaitset ja taastamist**, kui see kahjustab märkimisväärselt ökosüsteemide head seisundit ja vastupidavust või kahjustab elupaikade ja liikide, sealhulgas liidu tähtsusega liikide kaitsestaatust.

Taaste- ja vastupidavusrahastu reeglid: *välisused*

Toetust ei anta:

1) fossiilkütustega seotud tegevuseks, sealhulgas allkasutus tootmisahela järgmistes etappides, välja arvatud maagaasi ülekande- ja jaotustaristuga seotud projektid, mis vastavad põhimõtte „ei kahjusta oluliselt” tehniliste suuniste (2021/C58/01) III lisas sätestatud tingimustele;

2) Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi raames toimuvaks tegevuseks, mille prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomasest võrdlusalusest madalam (NB! Taotlusvormil tuleb esitada täiendavaid andmeid).

3) prügilatega seotud tegevusteks (*märkus: see on seotud jäätmete kõrvaldamise ehk ladestamisega*);

Taaste- ja vastupidavusrahastu reeglid: *välisused*

Toetust ei anta:

4) jäätmepõletustehastega seotud tegevusteks

5) jäätmete mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamadega seotud tegevusteks, välja arvatud juhul, kui tegevused toimuvad olemasolevates mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamades ning tegevuse eesmärk on suurendada energiatõhusust või moderniseerida eraldatud jäätmete ringlussevõttu biojätmete kompostimiseks või biojätmete anaeroobseks lagundamiseks, tingimusel, et need tegevused ei suurenda jaama jäätmetöötlusvõimsust ega pikenda kasutusiga;

6) tegevuseks, mille korral jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib kahjustada keskkonda.

„Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindamine

Hindamise protsess:

selgub millised on olulised mõjud ja millistesse eesmärkidesse panustatakse.

„Jah“- tähendab, et oluline on negatiivne keskkonnamõju, täita 2.osa

„Ei“- tähendab, et olulist negatiivset mõju ei ole, lisada selgitus miks ja viide tõenditele. Samuti tuua välja, kui tegevus panustab eesmärgi täitmisesse.

Hindamine on 2 etapis: lihtsam ja põhjalikum analüüs sõltuvalt tegevuse mõjudest.

NB! Taotlusega koos tuleb esitada juhendmaterjali lisas 1 toodud vorm.

Kas projekt ja sellega seotud tegevused võivad omada olulist ebasoodsat keskkonnamõju?	Jah	Ei	„Ei“ korral põhjendus
Kliimamuutuste leevendamine			
Kliimamuutustega kohanemine			
Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse			
Ringmajandus, sealhulgas jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtt			
Õhu-, vee- ja pinnasesaastuse vältimine ja tõrje			
Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine			

„Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindamine

- „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindaja peab omama keskkonnavaldkonnas pädevust (st kas erialane haridus ja/või töökogemus) Ei pea olema KMH litsentsiga hindaja. *NB! Infopäeval osalemine ei ole piisav valdkondliku pädevuse tõendamiseks*
- Oluline määratleda tootmisettevõtte olelusring ehk elukaar. See algab tootmissisenditest ehk ressursside hankimisest ning lõppeb toote keskkonnamõjude arvestamisega (nt ringlussevõetavus, korduskasutatavus). Kokkuvõttes hõlmab see ehitus/tootmisfaasi, kasutusfaasi ja kasutuselt kõrvaldamise faasi.
- Mõjude eristamine: otsene mõju on seotud vaid ettevõtte kontrolli all olevate mõjudega (nt ressurssikulu, tootmishoone), esmased kaudsed mõjud on teiste ettevõtete poolt pakutavate teenuste/toodete mõjuga (nt kasutatava elektri mõju). Arvestama peab mõlema mõjuga.

„Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindamine

- Kui on vajadus rakendada leevendusmeetmeid (nt kasutatakse suures koguses veeressurssi), siis tuua välja leevendusmeetmed ehk lahendused, kuidas tagatakse, et projektis oleks ressursside kasutus säästlik. Need lahendused tuleb ka hiljem rakendada.
- Seoses energiakriisiga ja RRF-ist mittetoetavate tegevustega tuua analüüsis välja, et kas võib olla kokkupuude fossiilkütustega (nt kas neid kasutatakse praegu, kas sõltutakse soojaettevõttest, kes võib kasutada fossiilkütuseid). Esitada teadaolev informatsioon.
- Elektri kasutamine: kas planeeritakse ise toota taastuvallikatest või kasutatakse võrguelektrit. Tootmise energiasuhtelisuse hindamine. Võrguelektri kasutusel tuua viide, millised on kliimaneutraalsuse saavutamiseks määratud riiklikud tähtajad. Uutel tootmishoonetel tuleks juba arvestada ka elektri tootmisvõimalusega.

„Ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse hindamine

- Energiatõhusus ennekõike: milliseid lahendusi on plaanis kasutada, et hoida kokku energiatarvet ja suurendada energiatõhusust.
- Tegevus peab vastama EL-i ja Eesti keskkonnavalastele õigusaktidele. Euroopa Komisjoni tehniliste suuniste lisas II on toodud nimekiri õigusaktidest ja tõendusmaterjalidest, millega vastavust tõendada.
- Keskkonnajuhtimissüsteemide olemasolu (nt ISO, EMAS) ei vabasta „ei kahjusta oluliselt“ hindamise läbi viimist.
- Toetatav tegevus peab panustama kliimaeesmärkide (kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemine) ning ringmajanduse eesmärkide saavutamisse. DNSH hindamise aruandes tuua välja lisaks olulise kahju puudumisele ka konkreetne panus keskkonvaeesmärkide saavutamisse.

Biomassi kasutusega seotud nõuded

Toetuse andmise tingimuste määrus loetleb mittetoetatavate tegevustena ka:

- **biomassist kütuste tootmist ja biomassi energeetilist kasutust, välja arvatud biogaasi tootmist ning energia tootmist kõrvalsaadustest, jääkidest või jäätmetest omatarbeks, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82–209), artiklites 29–31 toodud tingimustele.**

See tähendab, et üldiselt biomassist kütuste tootmine (nt pelletid) ja biomassi energeetiline kasutus (nt soojuste tootmine biomassist ja selle müümine klientidele) ei ole sellest meetmest lubatud, kuid lubatud on teatud erandid:

- **Lubatud on biogaasi tootmine (sh biometaani tootmine) ja selle müük (ei pea olema omatarbeks)**
- **Lubatud on omatarbeksbiomassist energia tootmine (nt taotleja tahab enda tootmise jaoks ise sooja toota ja kasutada ära enda tootmisjäägid), kui see vastab RED II direktiivi ehk taastuenergia säästlikkuse kriteeriumidele.**

KHG heide ja kliimakindluse tagamine

Toetusmeetme puhul on oluline eristada:

1) tegevuse mõju KHG heite vältimisele või vähendamisele → kehtib **kõikidele** tegevustele

2) Kliimakindluse tagamine → kehtib **ainult taristuinvesteeringutele!** Nt. bioressursside, sealhulgas kõrvalsaaduste ja jääkide ning biojätmete eeltöötlemiseks või töötlemiseks vajaliku **ehitise ehitamist** ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

→ Kehtib lisaks energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte

Mis on taristu?

Taristu on lai mõiste, mis hõlmab hooneid, võrgutaristut ning mitmesuguseid ehitatud süsteeme ja varasid:

- 1. hooned;**
- 2. looduspõhised taristud, nagu haljaskatused, -müürid ja -alad ning äravoolusüsteemid;**
- 3. tänapäeva majanduse ja ühiskonna toimimiseks hädavajalik võrgutaristu, eelkõige energiataristu (nt elektrivõrgud, elektrijaamad, torujuhtmed), transporditaristu (põhivarad, nagu maanteed, raudteed, sadamad, lennujaamad ja siseveetranspordi taristu), info- ja kommunikatsioonitehnoloogia taristu (nt mobiilsidevõrgud, andmekaablid, andmekeskused) ning veetaristu (nt veetorustikud, veehoidlad, reoveepuhastusrajatised);**
- 4. ettevõtete ja kodumajapidamiste tekitatud jäätmete käitlemise süsteemid (kogumispunktid, sorteerimis- ja ringlussevõturajatised, jäätmepõletusjaamad ja prügilad);**
- 5. muud materiaalsed varad mitmesugustes poliitikavaldkonnades, sealhulgas kommunikatsiooni, hädaabiteenuste, energeetika, rahanduse, toidu, valitsemise, tervishoiu, hariduse ja koolituse, teadusuuringute, kodanikukaitse, transpordi, jäätmete ja vee valdkonnas.**

Kuidas hinnata kliimakindlust

PRIA lehel on avaldatud juhend kliimakindluse tagamise hindamiseks taaste- ja vastupidavusrahastu taristuprojektidel.

Juhend kehtib taristuprojektidele, mille puhul on vajalik tagada ja läbi viia kliimakindluse hindamine. Kliimakindluse hindamist saab läbi viia lihtsustatud kujul või üksikasjalikumalt, sõltudes taristuprojekti kogumaksumusest:

- 1) taristuprojekti kogumaksumus jääb alla 10 miljoni euro künnise (ilma käibemaksuta);*
- 2) taristuprojekti kogumaksumus on üle 10 miljoni euro (ilma käibemaksuta).*

Kuidas hinnata kliimakindlust: <10 mlj investering

- **Taristuprojektide puhul, mis lähtuvalt investeringu kogumaksumusest jäävad alla 10 miljoni euro suuruse künnise, on vajalik läbi viia kliimarisiki hindamine lihtsustatud kujul. See tähendab, et olulised („keskmine“ või „suur“ riskitase) kliimarisikid oleksid tuvastatud ja läbi mõeldud nende leevendamise lahendused, et projekt oleks valmis kliimamuutustega kohanemiseks.**
- **Juhendi lisaks on tabel, kus on kaardistatud Eesti kontekstis olulised kliimamuutustega seotud riskid. Selleks tuleb hinnata ohu tõenäosust ning ohu suurust. Need riskid tuleb hinnata kas „tähtsusetu“ „väike“, „keskmine“ või „suur“ risk. Kui hindamise tulemusena on leitud keskmised või suured riskid, siis tuleb nendele leida ka leevendusmeetmed ehk kohanemise lahendused.**
- **Otsuse tegemisel selle kohta, mis on vastuvõetav riskitase ning millised on märkimisväärsed riskid ja millised mitte, tuleb lähtuda konkreetse projekti asjaoludest.**
- **Kliimamuutuste kohanemisega seotud riskide hindamine lähtub Euroopa Komisjoni tehnilistest suunistest kliimakindluse tagamise kohta perioodil 2021-2027.**
- **Kliimarisikide hindamise võib läbi viia taotleja, kuid soovitatav on kaasata ka keskkonnaekspert, kes tuvastab oluliste kliimamõjud ning saab pakkuda välja ka sobivad leevendusmeetmed.**

Kuidas hinnata kliimakindlust: <10 mlj investering

RISKIHINDAMINE						
Soovituslik riskitabel: (näide)		Oluliste kliimamuutujate ja -ohtude üldine mõju (näide)				Selgitus: Riski suurus
		Tähtsusetu	Väike	Keskmine	Suur	Katastroofilin e
Tõenäosus	Haruldane					
	Vähetõenäoline		Põud			
	Keskmine		Kuumus	Üleujutus		
	Tõenäoline					
	Peaaegu kindel					

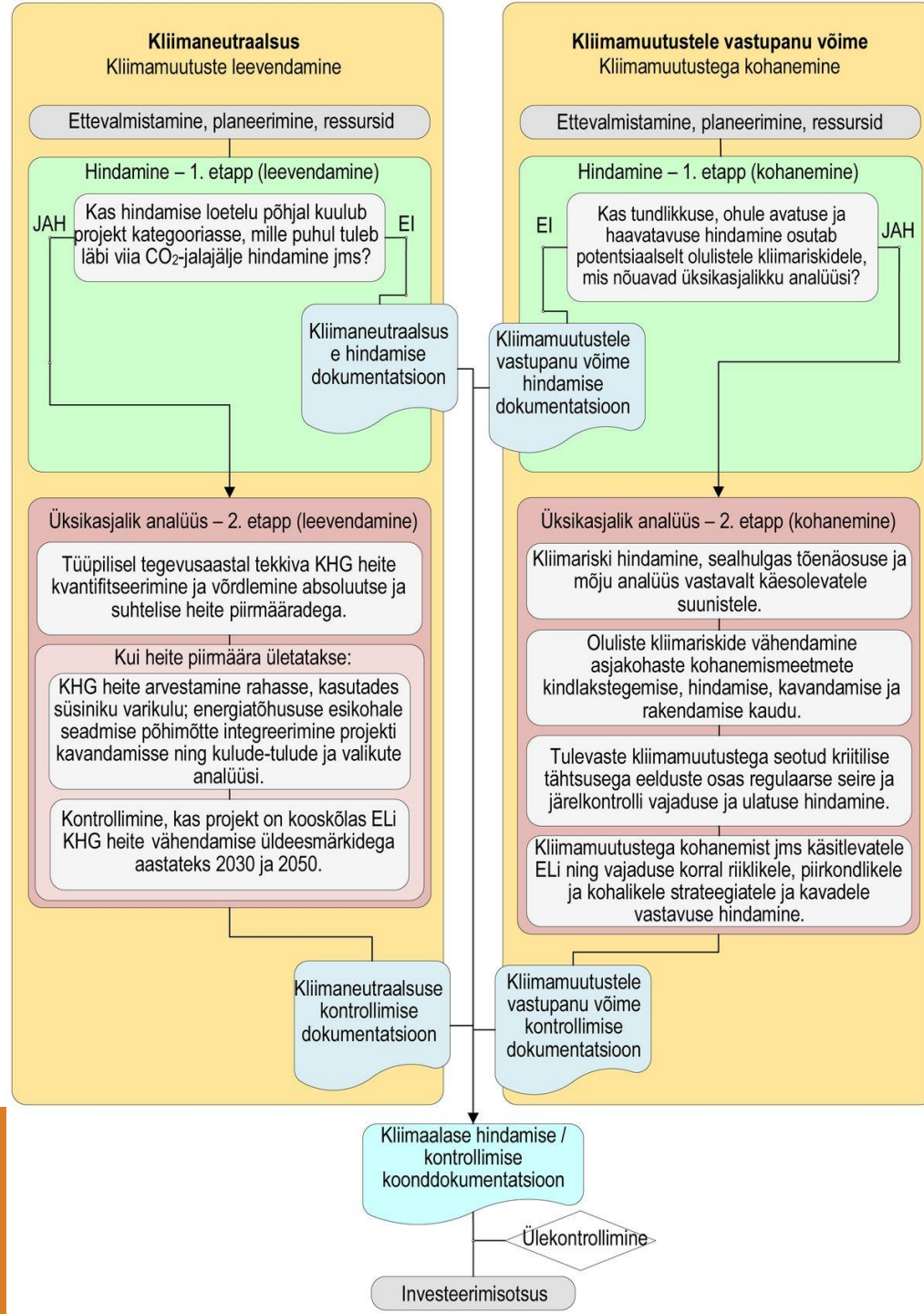
Riskianalüüsi tulemused võib kokkuvõtlikult esitada tabelis, milles kombineeritakse oluliste kliimamuutujate ja -ohtude tõenäosus ja mõju. Hindamise järelduste kvalifitseerimiseks ja põhjendamiseks on vajalikud üksikasjalikud selgitused. Riski suurust tuleks selgitada ja põhjendada.

Kuidas hinnata kliimakindlust: >10 mlj investering

- **Taristuprojektide puhul, mis lähtuvalt investeringu kogumaksumusest on üle 10 miljoni euro, on vajalik läbi viia üksikasjalikum hindamine. See tähendab, et lisaks kliimariskide hindamisele ehk kliimamuutustega kohanemisele, tuleb läbi viia ka kasvuhoonegaaside heitkoguse hindamine.**
- **Kliimamuutuste kohanemisega seotud riskide hindamine lähtub Euroopa Komisjoni tehnilistest suunistest kliimakindluse tagamise kohta perioodil 2021-2027.**
- **Otsuse tegemisel selle kohta, mis on vastuvõetav riskitase ning millised on märkimisväärsed riskid ja millised mitte, tuleb lähtuda konkreetse projekti asjaoludest.**
- **Kliimariskide hindamise võib läbi viia vaid keskkonnaekspert, kes tuvastab oluliste kliimamõjud ning saab pakkuda välja ka sobivad leevendusmeetmed.**

- **Kuidas hinnata kliimakindlust: >10 mlj investering**

Abimaterjalid

Korduma kippuvad küsimused (KKK):

- 1) Mis on olelusring?**
- 2) Kes võib läbi viia hindamisi?**
- 3) Kui on vaja rakendada leevendusmeetmeid, siis kas toetust saab?**
- 4) Kui tegevus juba vastab õigusaktide nõuetele, siis kas see pole piisav?**
- 5) Mis on projekt ja kuidas määrata projekti piirid?**

Taksonoomia määrusest EL (2020/852) tulenevad kriteeriumid nende majandustegevuste kohta, mis oluliselt panustavad keskkonnanäesmärkide saavutamisse ja ei kahjusta muid eesmärke:

- annab ülevaate erinevate tootmistegevuste kestlikest tingimustest, millele vastamisel saab öelda, et majandustegevus panustab keskkonnanäesmärkidesse**
- EL (2021/2139) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32021R2139#ntc1-L_2021442ET.01034601-E0001**

RTK koduleht:

1) Abiks taotlejale – keskkonnanõuded:

<https://rtk.ee/toetuste-taotlemine-ja-korraldamine/abiks-taotlejale/keskkonnanouded>

2) RRF-i meetme, sh bioressursside väärimdamise analüüs:

<https://www.rtk.ee/toetusfondid-ja-programmid/taaste-ja-vastupidavusrahastu-rrf/eesti-taastekava>

Tulemas KKK ja nende vastused, et hõlbustada hindamisi.

Toetusfondid ja
programmid

Toetuste taotlemine ja
korraldamine

Finantsarvestus ja
personaliteenus

Saldoandmikud ja
finantsnäitajad

Riigihanked

Asutus, uudised,
kontakt

TAOTLUSVOORUD

Avatud taotlusvoorud

ABIKS TAOTLEJALE

Toetusprojekti ABC

Keskkonnanõuded

Logod ja sümboolika

TOETATUD PROJEKTID

Edulood

Toetatud projektid

VALDKONNAD JA MEETMED

Regionaalareng

Riigivalitsemine

Sotsiaalkaitse ja tervis

Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus

Energeetika

Haridus

Infoühiskond

Transport

Keskkond

TAASTE- JA VASTUPIDAVUSRAHASTU (RRF)

Digiriik

TOETUSTE KORRALDAMINE

OLULINE! Eriolukorra järgsed
juhised projektidele

ÕIGUSAKTID

MEETMEDISAIN

Keskkonnanõuded

Perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide ehk struktuurivahendite (SF) ning taaste- ning vastupidavusrahastu (RRF) eesmärke tuleb ellu viia arvestades kestlikku arengut ning edendades kliima- ja keskkonnanõuete saavutamist. Lähtuvalt Euroopa Liidu roheleppest ja kestliku rahastuse põhimõttest ei tohi majandustegevused oluliselt kahjustada keskkonnanõuete saavutamist. Taristuinvesteeringute puhul tuleb arvestada nende kliimakindlusega.

ABIKS TAOTLEJALE

[Toetusprojekti ABC](#)[Keskkonnanõuded](#)[Logod ja sümbolika](#)["EI KAHJUSTA OLULISELT"](#)[KLIIMAKINDLUS](#)[TOETUSE SAAJA KOHUSTUSED](#)[JUHENDID JA ABIMATERJALID](#)[KASULIKUD VIITED](#)

"Ei kahjusta oluliselt" põhimõte

„Ei kahjusta oluliselt“ (ing. k. *do no significant harm* ehk lühendatult DNSH) põhimõttega arvestamisel on eesmärgiks vältida majandustegevuse olulise kahju tekkimist keskkonnale tervikuna, võimaldades seeläbi kliima- ja keskkonnanõuete saavutamist. Tegemist on horisontaalse põhimõttega, mida kohaldatakse struktuurivahendite kasutamisel sõltumata tegevusalast ja toetavast tegevusest. Samuti peavad taaste- ja vastupidavusrahastu raames tehtavad reformid ja investeeringud vastama olulise kahju ärahoidmise põhimõttele. Kõigi majandustegevuste puhul tuleb arvestada kliimamuutustega, nende leevendamise ja kohanemise võimalustega, samuti elurikkuse säilitamisega, ressursside kestliku kasutamise ja ringmajandusele üleminekuga ning keskkonnasaaste vältimisega ja

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Aitäh!